

М. С. МаксимовХарківський національний університет імені В. Н. Каразіна
пл. Свободи, 4, м. Харків, 61022, УкраїнаE-mail: ec-science@karazin.ua, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1551-6224>**МОДЕЛІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В СФЕРІ ПІДТРИМКИ
МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА**

Дослідження проведене з метою розробки моделі державної політики в сфері підтримки малого та середнього підприємництва, задля застосовуватися в процесі створення подібних програм.

Проаналізовані чинні програми підтримки підприємництва, сформована структурна модель, до моделі застосовані існуючі методики, а також розроблено проект інформаційної системи, що відповідає розробленій моделі.

В результаті аналізу чинних Програм підтримки та розробки моделі виявлено, що сфера підтримки підприємництва в Україні має значні можливості для зростання як через обмін досвідом між областями, так і через впровадження досягнень економічної науки в діяльність органів, що забезпечують підтримку малих та середніх суб'єктів підприємництва.

В дослідженні були використані такі моделі та методи як моделювання бізнес-процесів за нотацією BPMN 2.0. (в програмному середовищі Aris Express), побудова інтелект-карт (за допомогою програмного продукту Xmind), проектування інтерфейсів в програмному середовищі Evolus Pencil) постановка цілей за критерієм S.M.A.R.T., оцінка маркетингових процесів за концепціями AIDA та воронка продажів (Sales Funnel), фінансові коефіцієнти (в тому числі коефіцієнт повернення інвестицій ROI), модель керування проектом із застосуванням методики сітьового планування (CPM).

Впровадження моделі, інструментів, та інформаційної системи дозволить зробити державну політику більш прозорою, підвищити рівень довіри підприємців до влади, а також залучити додаткові ресурси для формування інфраструктури підтримки підприємництва.

Розроблена модель є новим механізмом для підвищення ефективності державної політики, по суті – забезпечує можливості запозичення економічних методик в сфері державного управління питаннями підтримки підприємництва. Тобто дозволяє привести у відповідність ефективність державного управління приватному.

Ключові слова: програма підтримки підприємництва, структурна модель, інформаційна система.

Jel Classification: H79, C81, P25.**Mykhailo Maksymov**V.N. Karazin Kharkiv National University
4 Svobody Sq., 61022, Kharkiv, UkraineE-mail: ec-science@karazin.ua, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1551-6224>**MODELS OF GOVERNMENT POLICY IN THE SPHERE OF
SMALL AND MEDIUM BUSINESS SUPPORT**

The research was conducted with the purpose of developing a model of the state policy for supporting small and medium enterprises in order to use it in the process of creating such programs.

The current business support programs were analyzed; the structural model was formed; the existing methods were applied to this model, and the draft of the information system corresponding to the developed model was worked out.

Following the results of the analysis of the current Support and Development Programs and the development of the model it was revealed that the scope of entrepreneurship support in Ukraine has significant potential for growth both through the exchange of experience between the regions and

through the implementation of the achievements of economic science in the activities of the bodies that provide support to small and medium business entities.

In this study, there were used such models and methods as business processes modeling based on BPMN 2.0 notation. (in Aris Express software environment), the development of smart cards (by means of Xmind software product), the design of interfaces in Evolus Pencil software environment), goal setting by SMART criterion, marketing assessment based on AIDA concepts and Sales Funell, financial ratios (including return-on-investment ROI), project management model built up by the methodology of network planning (CPM).

Implementation of the model, tools, and information system will make the state policy more transparent, increase the level of trust of entrepreneurs to the state, and also attract additional resources for supporting the infrastructure for entrepreneurship.

The developed model is a new mechanism for increasing the efficiency of the state policy as it provides the possibility of borrowing economic methods in the field of state regulation of entrepreneurship support. i.e., It will serve to reconcile the efficiency of state regulation and the private one.

Key words: enterprise support program, structural model, information system.

Jel Classification: H79, C81, P25.

М. С. Максимов

Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина,

пл. Свободы, 4, 61022, Харьков, Украина

E-mail: ec-science@karazin.ua, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1551-6224>

МОДЕЛИ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОЛИТИКИ В СФЕРЕ ПОДДЕРЖКИ МАЛОГО И СРЕДНЕГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА

Исследование проведено с целью разработки модели государственной политики в сфере поддержки малого и среднего предпринимательства, для применения в процессе создания подобных программ.

Проанализированы действующие программы поддержки предпринимательства, сформирована структурная модель, к модели применены существующие методики, а также разработан проект информационной системы, отвечающей разработанной модели.

В результате анализа действующих программ поддержки и разработки модели выявлено, что сфера поддержки предпринимательства в Украине имеет значительные возможности для роста как через обмен опытом между областями, так и через внедрение достижений экономической науки в деятельность органов, обеспечивающих поддержку малых и средних субъектов предпринимательства.

В исследовании были использованы следующие модели и методы как моделирование бизнес-процессов нотацией BPMN 2.0. (в программной среде Aris Express), построение интеллект-карт (с помощью программного продукта Xmind), проектирование интерфейсов в прграмной среде Evolus Pencil) постановка целей по критерию SMART, оценка маркетинговых процессов с концепциями AIDA и воронка продаж (Sales Funell), финансовые коэффициенты (в том числе коэффициент возврата инвестиций ROI), модель управления проекта по применению с применением методики сетевого планирования (CPM).

Внедрение модели, инструментов и информационной системы позволит сделать государственную политику более прозрачной, повысить уровень доверия предпринимателей к власти, а также привлечь дополнительные ресурсы для формирования инфраструктуры поддержки предпринимательства.

Разработанная модель является новым механизмом для повышения эффективности государственной политики, по сути – обеспечивает возможности взаимодействия экономических методик в сфере государственного управления вопросами поддержки предпринимательства. То есть позволяет привести в соответствие эффективность государственного управления частному.

Ключевые слова: программа поддержка предпринимательства, структурная модель, информационная система.

Jel Classification: H79, C81, P25.

Малий та середній бізнес є значною частиною економіки, яка має значний потенціал зростання без вкладання значних державних ресурсів. Але при цьому малий та середній бізнес не має ресурсів для повноцінного розвитку та можливості лобювати власні інтереси на рівні держави, тому розповсюдженою світовою практикою є підтримка малого та середнього бізнесу з боку держави.

Державна політика щодо підтримки малого та середнього підприємництва на Всеукраїнському рівні сформульована в «Стратегії розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року» (Кабінет Міністрів України, 2017) та плану заходів до неї (Кабінет Міністрів України, 2017), на регіональному (обласному) рівні державна політика підтримки підприємництва реалізується через обласні програми підтримки підприємництва.

Стратегія розвитку спрямована в більшій мірі на розробку та впровадження нормативно-правових актів та діяльності на рівні міністерств та всеукраїнських служб, відповідальність безпосередньо на роботу із підприємцями покладено на обласні державні адміністрації, інструментом реалізації державної політики для яких є обласні програми підтримки підприємництва.

На даний момент при розробці програм використовується досвід відповідної області, іноді, враховується досвід інших областей, але питання системної взаємодії між відповідальними в питанні підтримки підприємництва підрозділами не є вирішеними ані на рівні двосторонніх контактів, ані на рівні організації такого процесу на загальнодержавному рівні.

При розробці та реалізації програм підтримки підприємництва не враховуються можливості безпосередньо тих, хто реалізує ці програми, а також не застосовуються останні здобутки економічної науки, в тому числі в сфері поведінкової економіки. Тоді, як саме мале та середнє підприємництво схильне до нерациональних дій і методи поведінкової економіки дозволять підвищити ефективність роботи із підприємцями.

Дослідження обласних програм підтримки підприємництва, можливостей підвищення ефективності таких програм, залучення додаткових ресурсів для їх реалізації, створення умов для обміну досвідом та напрацюваннями між різними областями та розробка моделі підтримки підприємництва на рівні областей створить передумови для підвищення ефективності реалізації державної політики в даній сфері та, як наслідок, розвиток малого та середнього підприємництва в Україні. Дані дослідження також будуть актуальні для всіх країн із ринковою економікою, для яких нагальною задачею є підвищення розвитку сектору малого та середнього підприємництва.

Останні дослідження та публікації

Питанням підтримки підприємництва в Україні займалися дослідники (Цегелик, Г. Г. & Квик М. Я., 2010) (Бережницька, У., 2010) (Пивоваров, М., 2013), а тому числі Н.Л. Шлафманом було напрацьовано методичні засади щодо розробки програм підтримки підприємництва (Шлафман, Н. Л., 2010). В питаннях поведінкової економіки основними дослідниками є лауреати нобелівської премії відповідно 1976, 2002 та 2017 р. Герберт Саймон (Simon, H. A. 2013), Даніель Канеман (Kahneman, D., 2011) та Річард Талер (Thaler, Richard H., & Cass R. Sunstein, 1999).

Загалом питання застосування методів поведінкової економіки, впровадження економічних методів в процес розробки програм підтримки підприємництва, питання системної взаємодії між областями та впровадження інформаційних систем в питаннях підтримки підприємництва в Україні є практично не вирішеними.

Мета статті.

Мета дослідження полягає в створенні моделі процесу підтримки підприємництва на рівні області та розроблення механізмів впровадження такої моделі в процес розробки та впровадження обласних програм підтримки підприємництва.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Базою дослідження є чинні обласні програми підтримки підприємництва. Методом дослідження є структурний аналіз програм, аналіз змісту, використання методів поведінкової економіки, економіко-математичних методів та методів проектування інформаційних систем.

Всі програми підтримки мають такі загальні елементи: Аналіз ситуації, опис існуючих проблем; мета програми; строки та Етапи виконання програми; перелік заходів програми; питання контролю за виконанням програм.

Для загального аналізу програм було використано методика АСПіРиН (Максумов, 2017), та було виявлено, що в цілому структура є повною (присутні елементи аналізу, стратегії, процесів, ресурсів та управління), але при цьому рівень застосування сучасних методик є низьким (як загальножививану можна визнати тільки методика SWOT-аналізу), а питання ресурсів на виконання програми розглядається лише в контексті процесів (заходів), тобто це означає, що програми не спрямовані на зростання організаційного, методичного та фінансового забезпечення підрозділів, що безпосередньо працюють із підприємцями, а без наявності та зростання такого ресурсу неможливо говорити про значущі результати в питанні роботи із підприємцями.

З точки зору застосування сучасних методик є пропозиція в блоці аналізу розглядати місію та візію підприємництва області тобто визначення бажаного місця малого та середнього підприємництва в економіці області та бачення реалізації процесу зайняття підприємництвом такого місця. Цілі ставити за S.M.A.R.T.-критерієм, виділяти основні завдання в питанні підтримки підприємництва та описувати заплановані дії за нотацією BPMN 2.0. Додати підрозділ щодо залучення зацікавлених організацій до реалізації програми, використовуючи принципи маркетингу AIDA та воронка продажів (Sales Funnel). До виділення фінансових ресурсів з бюджету на реалізацію заходів відноситися як до інвестиційних проектів із визначенням фінансових коефіцієнтів, в тому числі ROI (коефіцієнт повернення інвестицій). Додати оцінку ризиків із застосуванням матриці ризиків. Управління реалізацією програми виконувати в форматі керування проекту із застосуванням методики сітьового планування (CPM).

Таблиця 1

Використання показників інфраструктури підтримки підприємництва та SWOT-аналізу в обласних програмах підтримки малого та середнього підприємництва

Область	Показники інфраструктури Підтримки підприємництва	SWOT
Вінницька	-	-
Дніпропетровська	-	-
Донецька	+	+
Житомирська	Згадано, без показників	+
Закарпатська	-	-
Запорізька	+	+
Івано-Франківська	-	+
Київ	+	-
Київська	+	+
Кіровоград	-	-
Луганськ	-	+
Львівська	+/-	-
Миколаївська	+	-
Одеська	-	-
Полтавська	+	-
Рівненська	+	-
Сумська	+	+
Харківська	+	-
Херсонська	-	+
Хмельницька	-	+
Черкаська	-	+
Чернівецька	+	-
Чернігівська	-	+

Джерело: розроблено автором на основі діючих програм обласних підтримки підприємництва

Питання впровадження методик, що спираються на останні досягнення світової економічної науки, в програми підтримки підприємництва не є достатньо дослідженим, адже, якщо б це було не так, то такі методики були вже впроваджені.

Основною такого дослідження є те, що розробниками відповідних програм є службовці обласних державних адміністрацій. Використовуючи теорію обмеженої раціональності Герберта Саймона можемо сказати, що працює обмеження уваги (при розробці програм просто не звертається уваги на сучасні методики), а також обмеження волі (навіть якщо нові методики знайдені службовцями, або в команду розробників залучено науковців, не вистачає волі, щоб обґрунтувати застосування таких методик). Емпірично це підтверджується відсутністю таких методик у всіх діючих програмах підтримки.

В той же час знайдено 2 елементи, що є тільки в частині програм. Тобто це підтверджує, що використання таких елементів можливе, і такі елементи можуть бути запозичені в ті програми, в яких ще не використовуються.

Таблиця 2

Розподіл заходів обласних програм підтримки підприємництва за типами

№	Область	Аналіз	Пропозиції	Сервіс	Інформація	Обговорення	Навчання	Дії	Дії із залученням фін. ресурсів
1	Винницька	5		3	4	12	8	23	2
2	Волинська	3	3	4	13	1	6	6	4
3	Дніпропетровська	1		2	9		5	1	4
4	Донецька	3	1	4	11	7	10	24	8
5	Житомирська	2	2	5	13	4	10	12	9
6	Закарпатська	2		4	9	4	6	10	2
7	Запорізька	4	1	2	8	2	10	22	2
8	Івано-Франківська	10	4	1	19	2	8	94	1
9	Київська	2		3	13	1	6	11	1
10	м. Київ	3	3	2	17	6	12	19	2
11	Кіровоградська	3	3	3	17	3	6	15	6
12	Луганська	4	6	2	16	2	15	26	2
13	Львівська	8	3	2	35	16	18	36	8
14	Миколаївська	3	2	1	6	6	6	15	8
15	Одеська				3	3	3		2
16	Полтавська	8	1	4	32	6	19	29	6
17	Рівненська	1	1	4	10	2	6	4	3
18	Сумська	5	2	1	14	3	12	19	3
19	Тернопільська	2	3	4	15	4	6	15	1
20	Харківська								
21	Херсонська		3	4	12	2	4	73	4
22	Хмельницька	3	2	2	29	6	6	27	5
23	Черкаська	4	2	1	26	13	13	11	3
24	Чернівецька	3	2	6	13	2	9	22	2
25	Чернігівська	3	2	3	18	4	7	15	5
	Всього програм	82	46	67	362	111	211	529	93
	Частка в загальній кількості	0,055	0,030646	0,045	0,241	0,074	0,14	0,35	0,062

Джерело: Розроблено автором на основі чинних обласних програм підтримки малого та середнього підприємництва

Питання заходів в програмах підприємництва структуровано за спрямованістю, такий підхід, безумовно, буде зручним при розгляді переліку заходів підприємцями, але програма

підтримки підприємництва – це інструмент державної політики, тобто вона розробляється для її реалізації відповідними підрозділами державної адміністрації та інших учасників програми. Тому визначення типів заходів за специфічністю дій, що заплановані у відповідному заході (аналіз, інформаційна діяльність, навчання, тощо) дозволить згрупувати заходи та однотипністю реалізації. Така структура дозволить не тільки виділяти однотипні заходи, але й сформулювати зв'язок та послідовність виконання заходів що мають одну тематичну спрямованість.

На основі дослідження чинних обласних програм підтримки підприємництва було виділені наступні типи заходів, описаних в програмах, що спрямовані на підтримку підприємництва в області:

1. **Аналіз** (проведення досліджень, моніторингів, тощо)
2. **Пропозиції** (подання пропозицій до інстанцій, що відповідають за регулювання діяльності підприємництва)
3. **Сервіс** (надання адміністративних послуг підприємцям).
4. **Інформація** (розповсюдження інформації, що корисна для підприємців, надання консультаційної підтримки)
5. **Обговорення** (організація проведення круглих столів, тощо)
6. **Навчання** (організація підвищення кваліфікації підприємців)
7. **Дії** (інші події, заходи та процеси, що спрямовані на підтримку та розвиток підприємництва в області).
8. **Ресурсні дії** (події, заходи та процеси), із залученням значних фінансових ресурсів.

За цими типами були розподілені всі заходи програм підтримки підприємництва, що на даний момент є чинними.

Для перевірки адекватності такого виділення типів було проведено дослідження та визначення кількості програм, що відносяться до визначених класів.

Основним критерієм, який був покладений при визначенні типів є складність реалізації тому було визначено ті умови, які необхідно виконати для переходу до кожного наступного типу.

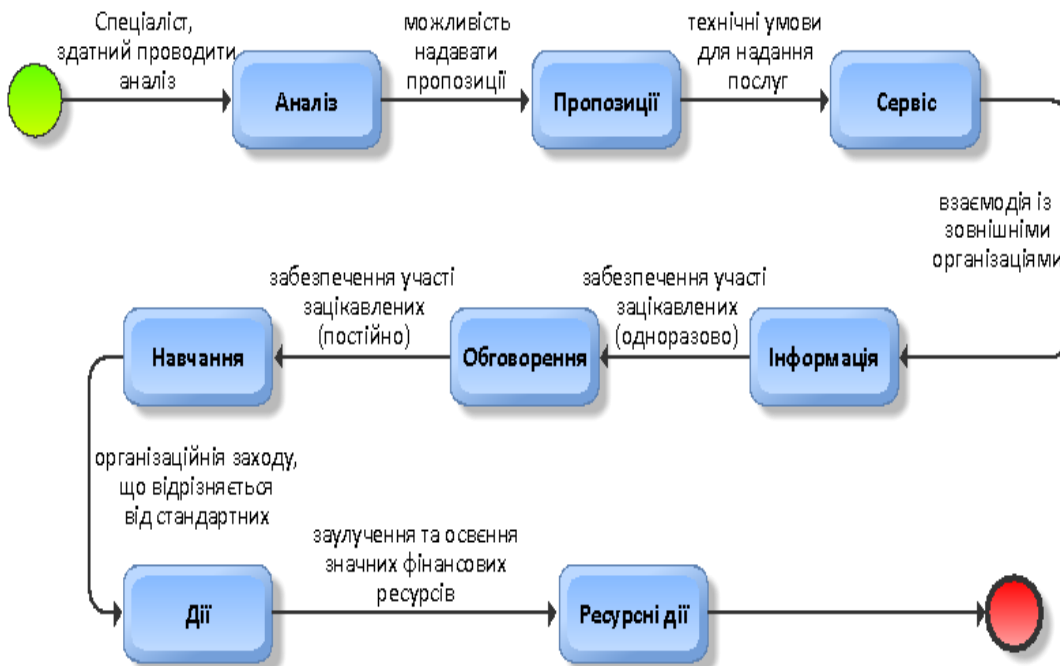

Рис. 1. Структурна модель складності заходів підтримки підприємства.

Джерело: розроблено автором в програмному пакеті Aris Express

Елементів типів заходів в програмах підтримки малого та середнього підприємництва

№	Тип заходу	Опис	Результат	Можливості при об'єднанні зусиль	Необхідно для реалізації (додатково стосовно попереднього пункту)
1	Аналіз (аналітичні заходи)	Аналітика, моніторинг, дослідження, тощо	звіт чи інший документ, розроблений в результаті проведеного аналізу.	банк даних шаблонів документів, методик, ефективних виконавців	спеціаліст, здатний проводити аналіз
2	Пропозиції	формування пропозицій до вищестоящих інстанцій	офіційна пропозиція до відповідної інстанції	Створення робочої групи від кількох ОДА	можливість надавати пропозиції до відповідних інстанцій.
3	Сервіс	розвиток якості та доступності сервісних послуг, що надаються підприємцям згідно із чинним законодавством	підвищення якості послуг, що надаються та їх охопту	обмін інформацією (технологічні карти, організаційні схеми, досвіду, тощо)	приміщення, технічні умови для надання послуг
4	Інформація	розповсюдження інформації щодо заходів та можливостей для малого та середнього бізнесу, надання консультацій	донесення до підприємців інформації щодо можливостей та існуючих процедур та правил.	методична підтримка щодо розповсюдження інформації та організації консультацій, взаємодія із всеукраїнськими об'єднаннями підприємців	взаємодія зі ЗМІ, об'єднаннями підприємців, активність в соц. мережах, тощо
5	Обговорення	організація обговорення: круглі столи, зустрічі, тощо	формування загальної позиції, яку підтримують представники різних напрямків (органи держ. управління, бізнес, наука, тощо)	створення загальноукраїнської бази рішень	запрошення та забезпечення участі представників зацікавлених сторін (одноразово)
6	Навчання	семінари, майстер-класи, школи, тощо	підвищення кваліфікації, що створює нові можливості для підприємців	створення загальної бази програм навчання та навчальних матеріалів	запрошення та забезпечення участі зацікавлених (тривалий час: на період навчання)
7	Дії	різноманітні заходи, на реалізацію яких достатньо вже наявних ресурсів ОДА та партнерів	вирішення певних наявних питань	створення загальноукраїнської бази досвіду вирішення певних питань та проведення заходів	формулювання ідеї, розробка та реалізація організаційної схеми, що відрізняється від стандартних (сервіс, розповсюдження інформації, навчання)
8	Ресурсні дії	Заходи та проекти, на реалізацію яких залучена значна кількість ресурсів	вирішення значущих питань із підтримки та розвитку підприємництва	створення загальноукраїнської бази досвіду вкладання значних ресурсів в сферу підтримки підприємництва, а тому числі у форму інвестиційних процесів	залучення та освоєння значних фінансових ресурсів.

Джерело: розроблено автором за результатами аналізу чинних обласних програм підтримки малого та середнього підприємництва.

Наявність загального принципу розподілу заходів програм дозволяє отримувати синергетичний ефект за рахунок об'єднання зусиль підрозділів різних ОДА, а також створення загальної бази даних підтримки підприємництва.

Було сформовано таблицю, в якій було описано кожний елемент запропонованої моделі.

На основі сформульованих типів заходів створимо граф із наступними вершинами:

- 0. Необхідність підтримки підприємництва.
- 1. Аналіз
- 2. Пропозиції
- 3. Затвердження
- 4. Сервіс
- 5. Інформація
- 6. Обговорення
- 7. Навчання
- 8. Дії
- 9. Ресурсні дії

Та зазначимо у такого графу наступні ребра:

Код работ	Роботи (ребра графи)
0-1	Проведення аналізу
1-2	Підготовка пропозицій
1-5	Підготовка матеріалів для розповсюдження та надання консультацій
2-3	Подання пропозицій
3-4	Запуск сервісних послуг на основі затверджених пропозицій
4-5	Підготовка інформації для інформаційної роботи щодо сервісних послуг
5-6	Інформування про заплановане обговорення
5-7	Інформування про заплановане навчання
5-8	Інформування про заплановані дії
6-7	Обговорення можливих програм підготовки
6-8	Обговорення можливих дій
7-8	Підготовка кадрів для запланованих дій
8-9	Виділення ресурсів на дії що вже відбуваються

Джерело: розроблено автором

На основі запропонованих вершин та ребер створимо граф:

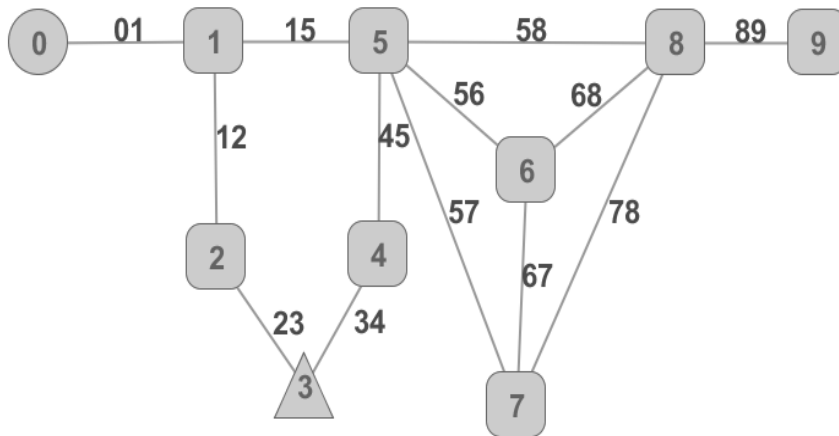

Рис. 2. Граф

Джерело: розроблено автором в програмому середовищі GraphTea

Такий граф є основою для застосування в управлінні реалізації заходів програми підтримки підприємництва за методом сітьового планування.

Слід зазначити, що процес підтримки підприємництва реалізується згідно із (Максимов, 2016) та на даний час більшість областей не мають працюючого спеціалізованого підрозділу із питань підтримки підприємництва (регіонального фонду підтримки підприємництва), а підрозділів, що займаються розробкою самих програм, зазвичай не вистачає ресурсів на ефективну діяльність.

Наявність механізму взаємодії між працюючими підрозділами обласних державних адміністрацій дозволить як підвищити поточну діяльність, так і спростити започаткування та ефективну діяльність таких підрозділів в регіонах, де вони або не працюють, або ефективність їх роботи дозволяє бажати більшого.

Задля вирішення даного питання пропонується проектування інформаційної системи з метою її подальшої розробки та впровадження.

В даній статті описаний проект першої черги такої інформаційної системи, який дозволить реалізувати загальну базу заходів із підтримки підприємництва за областями. Наявність такої бази дозволить узагальнювати досвід підтримки підприємництва в усіх областях, бути базою для об'єднання зусиль із реалізації однотипних заходів в різних областях.

Проект включає структуру сторінок, макети основних сторінок та структури бази даних.

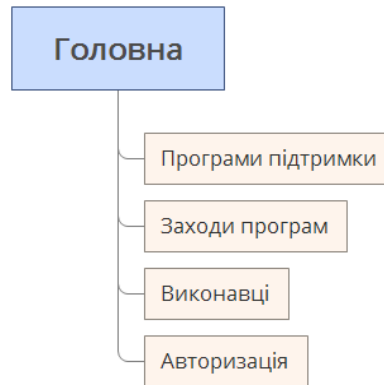
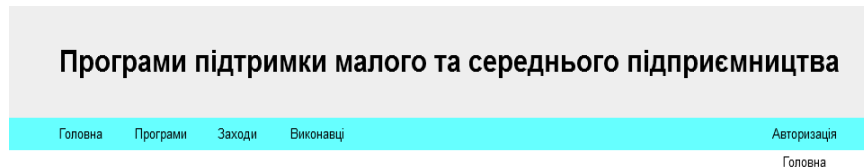

Рис. 2. Структура інформаційної системи
Джерело: розроблено автором в програмному середовищі Xmind

Програм підтримки підприємництва	38
з них чинних	27
Заходів із підтримки підприємництва	2298
Виконавців	89

Рис. 3. Макет головної сторінки
Джерело: розроблено автором в програмному пакеті Evolus Pencil

Рис. 4. Макет сторінки «Програми»
Джерело: розроблено автором в програмному пакеті Evolus Pencil

Рис. 5. Макет сторінки «Програми»
Джерело: розроблено автором в програмному пакеті Evolus Pencil

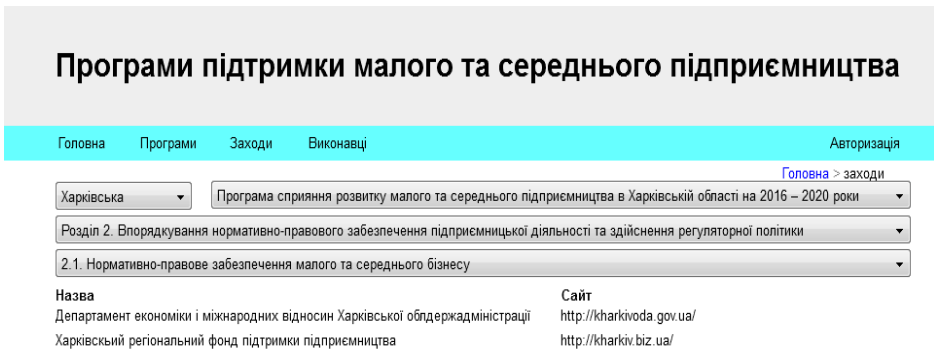

Рис. 6. Макет головної сторінки
Джерело: розроблено автором в програмному пакеті Evolus Pencil

Рис. 7. Структура бази даних

Джерело: розроблено автором із використанням програмного пакету Xmind

Дана інформаційна система має потенціал до розширення в тому числі із розміщенням зразків організаційних схем, технологічних карт надання послуг та інших методичних розробок щодо реалізації заходів із підтримки підприємництва, а також прикладів використання останніх досягнень економічної науки для розробки та реалізації програм підтримки підприємництва. Наявність такої бази у відкритому доступі також буде стимулювати дослідження сфери підтримки малого та середнього бізнесу.

Висновки:

1. В дослідженні використано методи структурного та кількісного аналізу, застосовано методи поведінкової економіки та спроектовано інформаційну систему, що формує базу заходів із підтримки підприємництва в різних областях.
2. Існуючі програми підтримки підприємництва проаналізовані за допомогою АСПіРиН аналізу та сформовано список пропозицій щодо впровадження сучасних методик в процес розробки програм підтримки підприємництва.
3. Розроблено структурну модель, на основі якої побудований граф, як інструмент впровадження методу сітьового планування в принципи керування виконанням програми підтримки підприємництва.
4. Спроектовано інформаційну систему, яка дозволить структурувати заходи із підтримки підприємництва за типом та узагальнити досвід із підтримки підприємництва в різних областях.
5. В подальшому дослідження в даній сфері мають бути спрямовані на впровадження сучасних методик в процес розробки та реалізації програм, автоматизації процесу розробки програм підтримки малого та середнього підприємництва, запровадження механізму обміну актуальною інформацією та взаємодії міністерства економічного розвитку та торгівлі України та департаментів економічного спрямування обласних державних адміністрацій.

Література

1. Стратегія розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року / Кабінет міністрів України [Електронний ресурс]: <http://old.kmu.gov.ua/document/250167513/R0504-00.doc>
2. Розпорядження «Про затвердження плану заходів з реалізації Стратегії розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року» / Кабінет міністрів України [Електронний ресурс]: <http://www.me.gov.ua/Documents/Download?id=8f41e65c-b329-4f96-b141-3891c91e1c09>
3. Цегелик Г. Г., Квик М. Я. Державна підтримка розвитку малого підприємництва в Україні // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2010. – Т. 2. – №. 1. – С. 84-89.
4. Бережницька У. Ефективність бюджетних програм фінансово-кредитної підтримки малого підприємництва // Вісник КНТЕУ. – 2010. – №. 1. – С. 44-58.
5. Пивоваров М. Розвиток інституту інфраструктури малого підприємництва: проблеми та шляхи його покращення // Соціально-економічні проблеми і держава. – 2013. – №. 1. – С. 6-18.
6. Шлафман Н. Л. Методичні засади формування регіональних програм підтримки підприємництва // Вісник економічної науки України. – 2010.
7. Simon H. A. *Administrative behavior*. – Simon and Schuster, 2013.
8. Kahneman D. *Thinking, fast and slow*. – Macmillan, 2011.
9. Thaler R. H., Sunstein C. R. *Nudge: Improving decisions about health, wealth, and happiness*. – New Haven, CT Yale University Press, 1999.
10. Maksymov M.. *ASPiRiN Methodic of business-planning*. // *Journal Association 1901 "SEPIKE"*, - 2017, Edition 16.
11. Максимов М. С. Розвиток та підтримка малого та середнього підприємництва в Україні в державних і регіональних стратегічних документах // Бізнес Інформ. – 2016. – №11. – С. 196–203.

References

1. The Cabinet of Ministers of Ukraine (2017), Strategy for the development of small and medium enterprises in Ukraine up to 2020 Retrieved from <http://old.kmu.gov.ua/document/250167513/R0504-00.doc>
2. The Cabinet of Ministers of Ukraine (2017) Ordinance "On Approval of the Action Plan for Implementation of the Strategy for the Development of Small and Medium Enterprise in Ukraine for the Period until 2020" Retrieved from <http://www.me.gov.ua/Documents/Download?id=8f41e65c-b329-4f96-b141-3891c91e1c09>
3. Tsegelik, G. G., & Kvik M. Ya. (2010). State support for small business development in Ukraine. *Bulletin of the Khmelnytsky National University. Economic sciences*, 2, 1, pp. 84-89.
4. Berezhnytska, U. (2010). Efficiency of budgetary programs of financial and credit support of small business. *KNTEU Bulletin*, 1, 44-58.
5. Pivovarov, M. (2013). Development of the Institute of Small Business Infrastructure: Problems and ways to improve it. *Socio-economic problems and the state*, 1, 6-18.
6. Shlafman, N.L. (2010). Methodical principles of formation of regional programs of entrepreneurship support. *Bulletin of Economic Science of Ukraine*, 2, 171-177.
7. Simon, H. A. (2013). *Administrative behavior*. Simon and Schuster.
8. Kahneman, D. (2011). *Thinking, fast and slow*. Macmillan.
9. Thaler, R., & Sunstein, C. (1999.). *Nudge: Improving decisions about health, wealth, and happiness*. New Haven, CT Yale University Press.
10. Maksymov, M. (2017). *ASPiRiN Methodic of business-planning*. *Journal Association 1901 "SEPIKE"*, 16.
11. Maksymov, M. (2016). Development and support of small and medium enterprises in Ukraine in state and regional strategic documents. *Business-Inform*, 11, 196–203.